

El carrer de les Creus

137

El carrer de les Creus segueix en part un camí secular que des de la torre Gironella permetia l'accés al reducte fortificat del Calvari. Dintre d'aquest fortí, avui desaparegut, va fer-se l'any 1535 una capella, segons explica J. Gilbert en el seu llibre «Girona». Aquesta primera capella és la que podria haver donat lloc al costum de fer un via crucis entre la plaça de Sant Pere i el cim del Calvari.

No se sap si el nom de Calvari és anterior a la capella o fou aquesta la que donà nom al cim al turó abans conegut com Ajujar o Aigualer, perquè de les seves deus es nodrien algunes fonts de la ciutat, i al reducte fortificat, ja desaparegut del Calvari. Totes les referències a un possible via crucis ja existent al segle XVI són fosques i la història documentada d'aquest costum religiós gironí no és documentat fins ben entrat el segle XIX.

RECONSTRUCCIÓ DESPRÉS DE LA GUERRA

Toni Quintana, en un excel·lent treball sobre el tema publicat al llibre «Girona i els seus barris», diu que una capella precursora de l'actual fou construïda cap a 1878, i no fa cap referència a una possible capella anterior. La capella a la qual es refereix Quintana, que fa constar el seu agraïment a mossèn Geli per l'ajuda en la recollida de dades, fou construïda pel cuiner

del seminari, Miquel Adroher. Presidien l'altar imatges de Sant Joan, el Sant Crist i la Mare de Déu dels Dolors, amb corones fetes per l'argenter del carrer del Vern, Enric Tarrés. L'altar era de fusta, majestuós, i era separat dels fidels per unes reixes.

L'església fou destruïda durant la guerra civil i reconstruïda durant la dècada dels quaranta sota la direcció, sembla, de l'arquitecte gironí Josep Esteve i Corrador, especialista en restauracions, reconstruccions i reformes que entre altres obres a Girona ha fet la de la casa número 103 del carrer del Carme i la número 9 de l'antiga rambla Pi i Maragall, ara plaça de Catalunya. En la reconstrucció no es va fer el campanar que hi havia originalment.

Segons les informacions recollides per Toni Quintana, la reconstrucció va fer-se sota la iniciativa del matrimoni format per Joan Geli i Joaquina Tarrés, pares de mossèn Geli, que s'havien fet càrrec de l'administració del Calvari a la mort d'Enric Tarrés, el 1945.

L'actual capella va obrir-se al culte el 19 de febrer de 1950. Les catorze capelletes del Via crucis, que també havien estat destruïdes durant la guerra, van ser reconstruïdes el 1942, també per iniciativa del pare de mossèn Geli i gràcies a diverses ajudes que va rebre. La número 1, segons també indica Toni Quintana en el seu estudi, va caure l'any 1971 a conseqüència del cop que li va donar un camió. Poc temps després fou reconstruïda pel veïnat.

Les catorze capelletes del via crucis són totes iguals, amb una reixa que protegeix les quatre rajoles de ceràmica, emmarcades en terracota, on hi ha dibuixada molt rudimentàriament cada estació. La coberta de les capelletes, a dues aigües, és de pedra. Només la que correspon a la dotzena estació és diferent de les altres, ja que és flanquejada per una mena de túmul la finalitat del qual desconeixem. De la novena estació a la catorzena i última, són situades pràcticament al voltant de la capella del Calvari, molt juntes les altres són més separades. Dintre de la capella, força abandonada hi ha en la actualitat una imatge del Crist crucificat i una de la Mare de Déu dels Dolors.

EL CARRER

El carrer de les Creus comença on el de la Torre Gironella fa un ziga-zaga cap a la dreta. En aquest revolt hi ha els bidons on es deixen les galledes de les escombreries, ja que el camió de recollida no pot pujar més amunt. Precisament una de les reivindicacions del veïns és que l'Ajuntament utilitzés per a aquest barri un vehicle lleuger que pugui fer la recollida fins a dalt de tot.

El paviment és de ciment gairebé només durant cinquanta passos. Després, el carrer, es converteix en un camí de carro estret, pel que al difícilment passen dos cotxes. Les quatre primeres estacions del via crucis van flanquejant el carrer. A l'acinquena, el camí del Calvari se se-

para del carrer, baixa una mica cap a la vall, travessa la conducció que duïa l'aigua al convent de Sant Domènec, i torna a pujar fins a la capella.

Fins a la desviació, el carrer és flanquejat de cases pel costat de la muntanya. Al costat de la vall hi ha les capelles i horts. La última casa, que porta un arbitrari número 90, coincideix precisament amb la cinquena capella. Abans, però, entre la tercera i quarta capelles, surten cap a la banda de la muntanya les costerudes escales del carrer Medieval.

El paviment d'aquest carrer-camí és en bones condicions fins que s'arriba a una gran casa aïllada situada a la banda de la vall, al peu de la capella. A partir d'aquí és en molt mal estat però amb cotxe fins als polvorins, des d'on hi ha una magnífica vista sobre Vila-roja. Més amunt, el camí arriba fins a les cases del cim de la carena i arriba a connectar amb la pujada als Polvorins, que és asfaltada. És aquest un recorregut que és aconsellable fer a peu si hom prefereix fruit de la vista i la passejada a maleir el mal estat dels carrers anant en cotxe.

EL BARRI

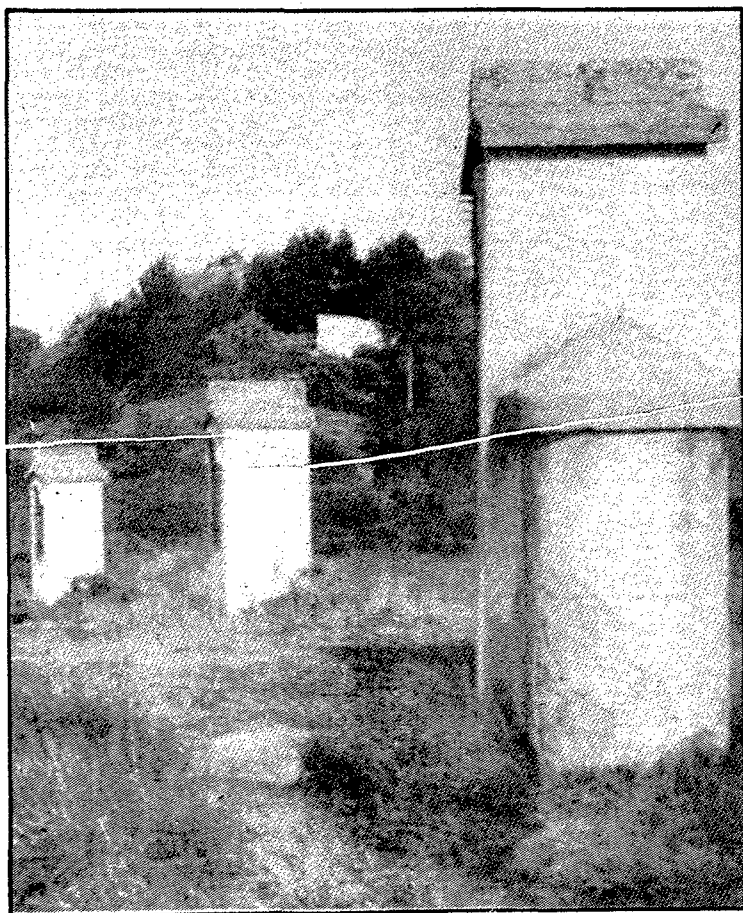
El nom d'aquest carrer, com el de tots els altres del barri de la Torre Gironella en el qual es troba, fou decidit pel ple de l'Ajuntament el dia 6 de juliol de 1973, quan el barri feia anys que ja existia. Els carrers s'ha-

vien anat formant anàrquicament, segons les conveniències dels que compraven una parcel·la a qualsevol preu i s'hi feien ells mateixos la casa, de nit i els dies de festa. La gasiveria dels propietaris i la manca d'intervenció municipal va crear carrers estrets i malgirbats, sense sol·lució possible, cosa de qual avui paguen les conseqüències-tots els qui hi viuen.

La part més baixa del barri ja era habitada abans de la guerra, amb masies i torres d'estiu i cap de setmana. És l'època en què no hi ha escriptor de Girona que no dediqui unes ratlles a la Torre Gironella i al camí del Calvari. Les referències literàries són nombroses. Molt més escadusseres són en canvi a partir dels anys cinquanta, quan gent de cases desnonades pel pla de reforma de la zona de l'Hospital, al centre de Girona, i els immigrants que arriben en allau d'Andalusia comencen la segona ocupació de la muntanya. És l'aparició del barraquisme i l'autoconstrucció, de les cases sense aigua potable ni clavegueres, que no arribaran fins als anys setanta.

El camí de les Creus es converteix aleshores en carrer. S'hi comencen a fer cases al costat de la muntanya, però les capelletes del Via Crucis són respectades i es converteixen en una mena de barrera al creixement del barri cap a la vall. Això fa que aquest carrer sigui avui el menys habitat de tot el barri. La fe, en aquest cas, va tapar el buit que havia deixat la falta de control urbanístic.

J. Fabre

UNA GAMMA DE PRODUCTES DE TERRACOTTA DE LA MARCA GRES CATALAN

DEPARTAMENT COMERCIAL: Bons Aires, 28 - Tel. 321 11 00 - Tèlex: 54021 CCRE - Barcelona-36